

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

"Təsdiq edirəm"
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:

 dos. Zaur Məmmədov
"02" "06" 2026-cı il

**Fənn sillabusu
(işçi tədris proqramı)**

İxtisasın şifri və adı: 6004005 - "Maliyyə"

Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə

Kafedra: Maliyyə idarəetməsi və audit

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f (Rəqəmsal maliyyə) (Fənn proqramı Lənkəran Dövlət Universitetinin 06 noyabr 2025-ci il tarixli 4/138 nömrəli əmri ilə nəşr hüququ (qrif) verilmişdir.)

Kodu: İPFS-B03

Tədris ili: V (2026/2027) - Semestr: IX (Payız)

Tədris yükü: Cəmi 60 saat: Auditoriya saati: 20 saat (10 saat müəhazirə, 10 saat seminar)

Tədris forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

Auditoriya №:

Saat:

II. Müəllim haqqında məlumat:

1. Hüseynli Nuran Mirəqil oğlu, baş müəllim

2. Mustafayev Vəqif Rəis oğlu, baş müəllim

Məsləhət günləri və saati:

1. Hüseynli N. I-V gün saat 15⁰⁰-16⁰⁰.

2. Mustafayev V. IV günlər 12⁰⁰-13⁰⁰

E-mail ünvanı:

1. nurangaga@yahoo.com

2. vaqif.mustafayev.1960@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç., 170-a

III. Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. Məmmədov S., Rəqəmsal maliyyə. Dərs vəsaiti. Bakı-Gəncə: 2022

2. Müslümov S.Y., Əhmədova G.T., Mirzəyev F.M., "Maliyyənin əsasları". Şərq-Qərb, 2023

3. Novruzov N., Hüseynov X. Maliyyə. Dərslik. Bakı, 2007

4. Rəqəmsal pulun yeni dövrü, Tobias Adrian və Tommaso Mancini-Griffoli, Maliyyə və inkişaf, İyun, 2021

5. Zeynalov V.Z. Maliyyənin əsasları. Bakı, 2008.

6. Zeynalov V.Z. Maliyyə. Dərs vəsaiti. Bakı: "İqtisad Universiteti" nəşriyyatı, 2010, 361 səh.

Əlavə ədəbiyyat

7. Alt, R., Beck, R. & Smits, M. (2018). "Fintech və maliyyə sənayesinin transformasiyası". Elektron bazarlar, 28, 235 – 243.

8. Doç. Dr. Murat Akkaya Dijital finans Nobel Akademik Yayıncılık, Ekim, 2022

9. Алешина, А. В., Цифровые технологии в финансах: учебно-методическое пособие / А. В. Алешина, А. Л. Булгаков. Издательство: Русайнс, 2025. 78 с.

10. Цифровые технологии финансов и аудита: учебник: советом Уральского Рекомендовано методическим федерального университета в качестве учебника для студентов вуза, обучающихся по направлению подготовки 38.04.08 «Финансы и кредит» / Е. Г. Князева, Л. И. Юзвович, А. Е. Заборовская [и др.]; под редакцией Е. Г. Князевой, Л. И. Юзвович Министерство науки и высшего образования Российской Федерации, Уральский федеральный университет имени первого Президента России Б.Н. Ельцина. 13.[11:56, 2026-3-12] Rəhman Əlizadə: Ekaterinburg: Izdatelstvo Ural'skogo universiteta, 2024, - 477 c.

11. Цифровые финансовые технологии: учебное пособие для вузов / А. С. Нечаев, Ю. Н. Барыкина. Санкт-Петербург: Лань, 2025. - 152 с.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Müasir dövrdə rəqəmsallaşma bütün sahələrdə olduğu kimi texnologiyaların tətbiqi ilə maliyyə xidmətləri daha sürətli, əlçatan və maliyyə sektorunda da köklü dəyişikliklərə səbəb olmuşdur. İnnovativ çevik hala gəlmiş, eyni zamanda risklərin idarə olunması və maliyyə qərarlarının verilməsi yeni yanaşmalar tələb etmişdir. Bu baxımdan "Rəqəmsal maliyyə fənninin tədrisi dövrün çağırışlarına cavab verən, aktual və zəruri bir istiqamət kimi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

"Rəqəmsal maliyyə" fənninin mahiyyəti rəqəmsal texnologiyaların maliyyə sistemində inteqrasiyasını, rəqəmsal alətlərin tətbiqini, rəqəmsal valyutalar, blockchain texnologiyası, fintech həlləri və elektron ödəniş sistemləri kimi sahələri əhatə edir. Burada tələbələr maliyyənin ənənəvi prinsiplərinin rəqəmsal mühitdə necə dəyişdiyini və yeni trendlərə necə uyğunlaşdırıldığını öyrənirlər.

"Rəqəmsal maliyyə" fənninin aktuallığı ondan irəli gəlir ki, rəqəmsal maliyyə mühitində bilik və bacarıqlar müasir əmək bazarında yüksək dəyərləndirilir. Banklar, maliyyə təşkilatları, startaplar və texnoloji şirkətlər rəqəmsal maliyyə biliklərinə sahib kadrların yetişməsinə böyük ehtiyac duyurlar.

"Rəqəmsal maliyyə" fənninin zəruriliyi rəqəmsal mühitdə əməliyyatların təhlükəsizliyi, şəffaflığı və sürətliliyinin təmin olunması üçün tələbələrin bu sahədə nəzəri və praktiki biliklərlə silahlanmasının vacibliyindən irəli gəlir. Rəqəmsal texnologiyalar sürətlə inkişaf etdiyindən, bu biliklər real sektorda effektiv qərarvermə üçün əsas baza rolunu oynayır.

"Rəqəmsal maliyyə fənninin əhəmiyyəti isə onun tələbələrə yalnız texnoloji biliklər deyil, eyni zamanda rəqəmsal maliyyə strategiyalarının qurulması, rəqəmsal investisiya mühitində analiz və qərarvermə, yeni maliyyə texnologiyalarının iqtisadi dəyərləndirilməsi kimi mühüm bacarıqlar qazandırmasındadır. Bu biliklər onları müasir əmək bazarında rəqəbatə davamlı mütəxəssis kimi formalaşdırmağa xidmət edir.

Beləliklə, "Rəqəmsal maliyyə" fənninin tədrisi, global maliyyə sistemində baş verən yenilikləri nəzərə alaraq, tələbələrə innovativ və praktiki biliklər təqdim edir, onları rəqəmsal dövrün tələblərinə uyğun maliyyəçi kimi hazırlayır.

Tələbələr üçün təqdim edilən "Rəqəmsal maliyyə fənni proqramında yuxarıda qeyd edilən məsələlər tam şəkildə əksini tapmışdır.

"Rəqəmsal maliyyə" fənninin tədrisində əsas məqsəd tələbələrə rəqəmsal texnologiyaların maliyyə sistemində inteqrasiyası, rəqəmsal maliyyə alətləri və platformalarının fəaliyyəti, elektron ödəniş sistemləri, fintech texnologiyaları, kripto valyutalar və blockchain texnologiyası haqqında nəzəri və praktiki biliklər verməkdən ibarətdir. Fənnin tədrisi tələbələrin maliyyə sektorunda baş verən rəqəmsal transformasiya proseslərini dərk etməsinə, müasir maliyyə texnologiyalarının tətbiq sahələrini mənimsəməsinə və rəqəmsal maliyyə mühitində effektiv qərarvermə bacarıqlarının formalaşdırılmasına yönəlmişdir. Eyni zamanda bu fənn tələbələrin rəqəmsal maliyyə sahəsində analitik düşünmə qabiliyyətini inkişaf etdirməyi, maliyyə əməliyyatlarının təhlükəsizliyi, şəffaflığı və səmərəliliyi ilə bağlı müasir yanaşmaları öyrənməsini təmin edir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yəni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir. Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açır;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə: 10 saat; Seminar 10 saat. Cəmi: 20 saat.

№	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Saat		Tarix
		Mühazirə	Seminar	
1	Mövzu № 1. Rəqəmsal maliyyənin predmeti və təşkili Plan: 1. Maliyyənin mahiyyəti, funksiyaları və zəruriliyi	2	2	

4. Maliyyə texnologiyalarının tərkibi və tətbiq sahələri			
5. Maliyyə mühəndisliyi			
Mənbə: [Mühazirə materialları; 1-11]	10 saat	10 saat	
Cəmi:			

XI. Fənn üzrə tələblər: Tələbə mühazirə və seminar məşğələlərində fəal iştirak etməli, verilən tapşırıqları vaxtında yerinə yetirməli, rəqəmsal maliyyə, elektron ödəniş sistemləri, fintech texnologiyaları və elektron bankçılıq üzrə nəzəri və praktik biliklərə yiyələnməli, kollokvium və imtahanlarda müvəffəqiyyətli nəticə göstərməlidir.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimat və müzakirə;
- debət;
- müstəqil iş/araşdırma.

XII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- Rəqəmsal maliyyənin əsas anlayışlarını, terminlərini (fintech, blockchain, kriptovalyuta, elektron pul və s.) və əsas xüsusiyyətlərini tanıyır və sadalayır.
- Rəqəmsal maliyyə alətlərinin işləmə mexanizmini, elektron ödəniş sistemlərini və rəqəmsallaşmanın maliyyə sistemində təsirini izah edir və şərh edir.
- Rəqəmsal maliyyə platformalarından, elektron bankçılıq xidmətlərindən və ödəniş sistemlərindən praktik situasiyalarda istifadə edir.
- Rəqəmsal maliyyə mühitində yaranan riskləri, maliyyə texnologiyalarının komponentlərini və bazar proseslərini təhlil edir və müqayisə edir.
- Rəqəmsal maliyyə alətlərinin effektivliyini, təhlükəsizliyini və iqtisadi təsirini qiymətləndirir və əsaslandırılmış qərarlar verir.
- Rəqəmsal maliyyə sahəsində innovativ həllər, yeni maliyyə xidmətləri və ya tətbiq modelləri hazırlayır və təqdim edir.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. Kollektiv sualları:

1. Rəqəmsal maliyyə fənninin predmeti və metodu
2. Rəqəmsal maliyyənin əsas məqsədi və əhatə etdiyi əsas sahələr
3. Elektron pulun mahiyyəti
4. Elektron puldan istifadənin üstünlükləri və çatışmamazlıqları
5. Rəqəmsal maliyyədə innovativ ödəniş metodları
6. Kriptovalyuta, onun mahiyyəti, üstünlükləri və elektron pullardan fərqi
7. Bitkoin, onun yaranma tarixi və iş prinsipi
8. Bankların təsnifləşdirilməsi və rəqəmsal maliyyədə elektron bankçılıq
9. E-maliyyənin quruluşu və maliyyə sektorunda rəqəmsal həllər (ASAN Finans)
10. Maliyyə texnologiyaları Fintex

XVI. İmtahan sualları:

1. Maliyyənin mahiyyəti, funksiyaları və zəruriliyi
2. Rəqəmsal maliyyənin müasir iqtisadiyyatda rolu
3. Rəqəmsal maliyyə fənninin predmeti və metodu
4. Rəqəmsal maliyyənin əsas məqsədi və əhatə etdiyi əsas sahələr
5. Rəqəmsal maliyyə fənninin praktiki və nəzəri əhəmiyyəti
6. E-maliyyə vasitəsi ilə qurulan maliyyə münasibətləri
7. Rəqəmsal maliyyənin təşkili vasitələri
8. Rəqəmsal maliyyənin üstünlükləri
9. Pulun mahiyyəti, növləri və funksiyaları
10. Kredit kartı və onun meyarlara görə təsnifatı
11. Ödəniş kartları və onların təsnifatı
12. Elektron pulun mahiyyəti
13. Elektron pulun formaları və əldə edilməsi mexanizmi

14. Elektron puldan istifadənin üstünlükləri və çatışmazlıqları
15. Rəqəmsal manat və onun üstünlükləri
16. Rəqəmsal maliyyədə innovativ ödəniş metodları
17. SWIFT və onun imkanları
18. Kriptovalyuta, onun mahiyyəti, üstünlükləri və elektron pullardan fərqi
19. Kriptovalyutanın əsas xarakteristikası
20. Azərbaycanda kriptovalyuta tənzimlənməsi
21. Bitkoin, onun yaranma tarixi və iş prinsipi
22. Kreditin funksiyaları, prinsipləri və formaları
23. Bankların təsnifləşdirilməsi və rəqəmsal maliyyədə elektron bankçılıq
24. Elektron bankçılıq vasitəsilə müştərilərə göstərilən əsas xidmətlər
25. Sürətli pul köçürmələri
26. Rəqəmsal bank xidmətində bankomatlar və POS-terminallar
27. E-maliyyənin quruluşu və maliyyə sektorunda rəqəmsal həllər (ASAN Finans)
28. Maliyyə texnologiyaları və maliyyə mühəndisliyi anlayışları
29. Maliyyə texnologiyaları Fintex
30. Maliyyə texnologiyalarının tərkibi və tətbiq sahələri

S/F (Rəqəmsal maliyyə) fənninin sillabusu 6004005 – "Maliyyə" ixtisasının təhsil proqramı, tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.
Sillabus "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq olunmuşdur ("02" "06" 2026-cı il "20" sayılı iclas protokolu).

Mühazirə üzrə fənn müəllimi:

Seminar üzrə fənn müəllimi:

Kafedra müdiri:

b/m. Nuran Hüseynli

b/m. Vaqif Mustafayev

dos. Əlixan Bədəlov